

67

Abril de 2008

BUTLLETÍ UπC

Associació UπC

Grup de reflexió i incidència
universitària a la UPC

Associacio.UpiC@upc.edu
<http://www.upc.edu/upic>

Sumari

- Cal actualitzar el Programa d'Estabilització del PDI
- La nova planificació estratègica de les unitats de la UPC
- Com serà el mapa espanyol de títols?
- Les Jornades "Doctorials" deixen de ser una obligació dels doctorands
- Breu perfil de la nova ministra de Ciència i Innovació
- No t'ho perdís!
- Una dada val més que mil imatges

* * *

CAL ACTUALITZAR EL PROGRAMA D'ESTABILITZACIÓ DEL PDI

La "convocatòria" 2007 del *Programa d'estabilització*

(http://www.upc.edu/upic/Documents/Programa_estabilitzacio_CG_18-11-2007.pdf)

ha comportat molts canvis a les bases del *Programa* que es va crear fa quatre anys

(http://www.upc.edu/upic/Documents/Programa_estabilitzacio_CG_30-9-2004.pdf)

per oferir al PDI temporal doctor a temps complet la possibilitat d'accedir, pels seus propis mèrits, a una posició permanent de professorat agregat o titular, a través d'una convocatòria anual.

És criticable que, sota el que aparentment era una convocatòria rutinària més, s'hagin introduït canvis substancials de les regles del joc d'un programa que segueix declarant com objectiu "fixar uns procediments i uns criteris que, a més de donar al PDI oportunitats d'estabilització, li permeti conèixer d'antuvi els criteris que s'aplicaran", però considerem més important analitzar aquest canvis i la configuració que finalment donen a l'estabilització del PDI a la UPC, per proposar les millores que considerem necessàries.

Característiques convocatòria 2007	Proposta de millora
Per demanar una plaça de professorat agregat, cal estar acreditat <i>abans</i> de demanar ser avaluat pel Programa d'estabilització	<p>Aquest nou requisit (que, en canvi, no s'exigeix a qui demana passar a titular) comportarà problemes greus a moltes persones, problemes deguts no pas a una hipotètica manca de mèrits sinó a la lentitud del procediment: si primer cal esperar a tenir 3 anys d'antiguitat postdoctoral, a continuació demanar i obtenir l'acreditació, llavors sol·licitar a la UPC l'estabilització (es pot fer un cop l'any) i, finalment, esperar que es convoqui i es resolgui el concurs d'accés a la nova plaça, el risc que el contracte temporal s'acabi abans d'hora no és menyspreable.</p> <p><i>Cal, doncs, que les sol·licituds per professorat agregat es puguin fer abans d'haver obtingut l'acreditació, tal com succeïa fins ara, i com encara succeeix quan es sol·licita una plaça de titular.</i></p>

<p>Per demanar una plaça de professorat agregat, cal que l'acreditació sigui <i>emesa per l'AQU</i></p>	<p>Resulta incoherent que el professorat col·laborador pugui passar a agregat amb l'acreditació de l'ANECA mentre el professorat lector i el personal investigador del programa Ramon y Cajal no pot ni tan sols sol·licitar que s'estudiï el seu cas quan disposa de la mateixa acreditació.</p> <p><i>Cal que la UPC accepti l'acreditació de l'ANECA en igualtat de condicions amb la de l'AQU, especialment quan es tracta del futur d'un personal temporal qualificat.</i></p>
<p>No es considera la possibilitat de proposar <i>l'estabilització de persones que no compleixin algun dels requisits.</i></p>	<p>La desaparició d'aquesta possibilitat representa una retallada de les competències dels departaments i pot comportar la pèrdua d'alguna persona valuosa per a la universitat.</p> <p><i>Convé recuperar la possibilitat que les unitats bàsiques proposin, justificadament, l'estabilització de persones que no compleixen alguns dels requisits. Òbviament, aquestes propostes es sotmetran al mateix procés d'avaluació i de decisió que la resta de sol·licituds.</i></p>
<p>La petició de <i>la persona interessada</i> inclou el compromís d'amortització de la plaça.</p>	<p>No sembla raonable que aquest compromís el prengui la persona interessada: si la universitat (unitats bàsiques i Consell de Govern) aprova l'estabilització d'una persona, vol dir que està interessada en mantenir-la al si de la universitat. Si, finalment, la plaça de professorat permanent és coberta per una altra persona, ha de ser la unitat (un departament, en la major part dels casos) qui proposi la o les amortitzacions convenients, que també es poden dur a terme per jubilacions, renúncies, reducció de professorat a temps parcial, etc. A més, el mateix text ja preveu un mecanisme d'amortització: "L'aval de la unitat bàsica d'adscripció orgànica inclou el compromís de finançament de la plaça per amortització d'una plaça equivalent, a temps complet."</p> <p><i>Cal eliminar el requisit, tot mantenint l'altre que ja consta.</i></p>
<p>Per al professorat lector, els requisits de docència són estrictament <i>quantitatius.</i></p>	<p>No compartim la idea que la docència hagi de tenir una consideració quantitativa, mentre la recerca la té qualitativa. Aquest menyspreu de l'activitat docent de qualitat és, a més, especialment negatiu en el moment actual, de remodelació dels títols i dels plans d'estudis.</p> <p><i>Convé establir requisits mínims de docència i de recerca que siguin comparables, i que mesurin la qualitat més que la quantitat.</i></p>

* * *

LA NOVA PLANIFICACIÓ ESTRATÈGICA DE LES UNITATS DE LA UPC

Al Consell de Govern del passat 17 de desembre es va aprovar el "Marc per l'impuls de les línies estratègiques de les unitats bàsiques 2008/2010" (<http://www.upc.es/catala/la-upc/govern/bupc/hemeroteca/2008/b103/06-12-2007.pdf>). Aquesta nova planificació estratègica es fonamenta en: el manteniment de l'activitat de les unitats bàsiques, l'establiment de sistemes que assegurin la qualitat i el disseny d'una planificació específica de cada unitat. El document clama perquè les unitats no adoptin una posició tàctica (que els permeti millorar el seu finançament) sinó estratègica (que els permeti col·laborar en la millora de la Institució).

La nova planificació estratègica s'estructura en tres eixos: A (indicadors de l'activitat ordinària de les unitats); B (mecanismes per a assegurar la qualitat) i C (accions estratègiques pròpies)

Els indicadors de l'eix A estan vinculats al Contracte Programa amb la Generalitat, al Pla UPC10 i les polítiques transversals institucionals. Contemplen l'activitat docent, de recerca i transferència

del coneixement, les relacions Universitat/Societat, i la millora de l'eficiència i l'eficàcia de la Universitat. Per la seva avaluació es proposa una eina d'anàlisi de valor que s'implementa mitjançant un arbre de presa de decisions amb tres nivells: **requeriments** (docència, recerca i transferència de coneixement, i implicació institucional), amb pesos específics fixats pel Consell de Direcció; **criteris**, fixats per acord de la Comissió de Planificació i Avaluació (CPA; una nova comissió delegada del Consell de Govern) i **indicadors**, a ponderar per les Unitats a partir d'una relació definida per la CPA. El valor dels indicadors vindrà determinat per **una certa funció** de filtrat, **desconeguda** i que definirà la CPA.

L'eix B està definit clarament només per a les unitats responsables d'alguna titulació (majoritàriament Centres), a partir de la seva participació en els programes de l'ANECA i de l'AQU (Verifica, Audit i Acredita); per a la resta d'unitats bàsiques ha quedat molt difús. L'eix C correspon a l'antic **component específic de la planificació estratègica**. La partida corresponent a aquest eix creix de forma significativa en els propers dos anys.

Finalment, pel que fa al finançament de les unitats bàsiques (Capítol 2), aquest constarà d'una part estructural que pot oscil·lar entre el 75% i el 110% del pressupost consolidat, en funció dels resultats de l'eix A, més una part específica, corresponent a l'eix C.

Tres són les novetats més discutibles del nou marc. En primer lloc, s'estableix una **competència pels recursos entre unitats** del mateix tipus (centres, departaments, instituts) en lloc de la competència de cadascuna amb ella mateixa que hi havia fins ara. Per tant, els possibles increments en el finançament d'unes seran a costa de decrements en el d'altres. En segon lloc, la **discrecionalitat en l'avaluació**, per la indefinició de les funcions que donaran els pesos finals als indicadors de resultats. I, en tercer lloc, sorprèn l'aparició d'un **eix específic que pretén garantir la qualitat** de les titulacions, perquè separa aquest component de l'activitat acadèmica ordinària.

* * *

COM SERÀ EL MAPA ESPANYOL DE TÍTOLS?

De moment, aquí tenim unes quantes propostes d'universitats privades:

Universidad Alfonso X El Sabio

Graduado en Sistemas Web

Universidad Antonio de Nebrija

Gestión cultural (¿Qué enseña un grado de Gestión cultural? Historia, arte, macroeconomía, contabilidad, organización y planificación. "Piensa en el perfil de la ex directora del Reina Sofía, Ana Martínez de Aguilar, que era historiadora del arte y además tenía un master del Instituto de Empresa", sugiere [el vicedecano de la Facultad de Artes y Letras].

Universidad Camilo José Cela

"Hemos pretendido hacer cosas que de un vuelco al sistema universitario [ha declarado] el vicerrector". [...]

Diseño de moda (dibujo, confección, tejidos, diseño industrial y por ordenador, organización de pasarelas). [...]

Diseño de interiores.

Universidad Europea de Madrid

[...] Ciencias de la Danza se aleja de la formación del bailarín, el intérprete o el coreógrafo

hacia un perfil que usa el movimiento creativo como herramienta educativa, lúdica, de salud.

[...] Cada descripción de grado acaba en coletillas parecidas: "tiene muchas salidas", "es lo que demandan las empresas", "es un perfil muy versátil, que va a encontrar trabajo seguro".

Font: Graduados en cine, moda y sistemas 'web'. *El País*, 20/02/2008 i Carreras europeas a la caza nuevas demandas. *El País*, 25/02/2008, p.47.

Les reaccions no s'han fet esperar:

¿Diseño de moda o interiores? ... Asistiremos a carreras esperpénticas con contenidos puramente funcionales, que generarán incultos y analfabetos, que desconocerán por completo la capacidad de análisis, reflexión, interpretación y acción.....bueno, es práctico para los empresarios y para los poderes públicos, se podrá manejar mejor a bobos con títulos bajo el brazo.

Font: Comentari de Horacio a la notícia Graduados en cine, moda y sistemas 'web'. *El País*, edició electrònica, 20/02/2008

Pero en aras de lo multidisciplinar empiezan a aparecer propuestas de titulaciones que más parecen una macedonia de asignaturas inconexas que títulos con objetivos claros y con un cuerpo de conocimiento definido. Por no hablar de supuestas especialidades que olvidan que la formación universitaria es algo más que algunas destrezas técnicas, que corresponderían más a la formación profesional. Algunas universidades, en virtud de una supuesta demanda del mercado, han visto en ello un terreno abonado para ampliar su oferta con títulos pintorescos que pasarán de moda en seguida.

Font: Carmen Ruiz-Rivas Hernando, directora del Departamento de Matemáticas de la Universidad Autónoma de Madrid [ex directora general d'Universitats], Lo multidisciplinar, *El País*, 07/04/2008, p.39.

Esperem que la previsió de la ministra es faci realitat:

Un plan de estudios que sea una mera ocurrencia no va a pasar la verificación", advirtió ayer la ministra, Mercedes Cabrera

(Font: Graduados en cine, moda y sistemas 'web', *El País*, 20/02/2008).

* * *

LES JORNADES DOCTORIALS DEIXEN DE SER UNA OBLIGACIÓ DELS DOCTORANDS

Des de la convocatòria de l'any 2000 de beques i ajuts per la formació i contractació de personal investigador novell (FI) de la Generalitat de Catalunya, s'estableix l'obligatorietat que el personal contractat participi a les "Jornades *Doctorials*" que organitzen les universitats públiques de Catalunya i l'AGAUR. La participació "amb aprofitament" en aquestes jornades és requisit per obtenir la renovació del contracte (Annex III, Punt 1.2 de la convocatòria per a l'any 2008, <http://www.upc.edu/upic/Documents/convocatoria-FI-2008.pdf>).

Els extractes que reproduïm a continuació són una mostra de la polèmica al voltant d'aquestes Jornades i de la seva obligatorietat. Aquesta polèmica sembla haver fet canviar d'opinió als promotors, els quals anuncien a la seva pàgina web (<http://www.doctorials.net/index.html>) que a partir d'ara deixaran de ser obligatòries i fins i tot n'han canviat el nom: "Jornades per a futurs doctors" (tot i que sembla que també admetran futures doctores...). El Director Adjunt de l'AGAUR hauria comunicat per carta a les persones que tenen beques FI un canvi substancial en l'orientació de les jornades i també que des d'ara deixarien de ser obligatòries (<http://etnoirene.blogspot.com/2008/02/les-jornades-doctorials-ja-no-son.html>). Urgim al DUIE

que publiqui una resolució que confirmi oficialment aquesta decisió i doni seguretat legal a les persones afectades.

Les jornades

[...] Què són aquestes jornades de nom inventat? Quantitativament, quatre dies de tancada a 40 quilòmetres de Barcelona [al centre de l'IESE a Collbató] en un punt inaccessible amb transport públic amb allotjament a pensió completa i activitats durant catorze hores diàries, que suposen a l'administració una despesa de 1.100€ per assistent.

[...] Per l'escola de negocis on se celebra l'esdeveniment desfilen representants d'empreses que en el seu moment van cursar un doctorat. La seva missió és convèncer els assistents que no hi ha res com muntar una empresa pròpia o deixar-se estimar per una multinacional per fugir de la mediocritat funcional que caracteritza la recerca als centres públics. Els emprenedors es presenten com a professionals modèlics que tenen l'exclusiva de la innovació i la creativitat. Entre xerrada i xerrada, a més, els doctorands han de participar en activitats d'entrenament empresarial proposades i imposades per un psicòleg de les organitzacions.

Irene Sabaté, *Avant*, gener de 2008, pàg. 5.

[...] Las jornadas son maratónicas [...] y no existe ninguna disposición especial para los participantes con responsabilidades familiares.

[...] Cada año se producen denegaciones de renovación [de los contratos de FI] justificadas por la no asistencia a las *Jornades Doctorials*:

http://www10.gencat.net/agaur_web/generados/catala/home/recurs/doc/resolucio_fi2.pdf

[...] El mensaje central es que a los doctores recientes les llega la hora de venderse [...] Para ello, en todo caso, las *Jornades Doctorials* proporcionan una caja de herramientas más bien burda e intelectualmente pobre, una especie de recetario sobre cómo redactar un curriculum o una carta de presentación, cómo hablar en público e incluso cómo confeccionar un póster científico. En definitiva, todo un dispositivo estandarizador [...]

Irene Sabaté. Jornades doctorials. <http://etnoirene.blogspot.com/2007/11/jornades-doctorials.html>

La polèmica

Jocs de taula

Perquè si aquestes Jornades *Doctorials* ens han d'ajudar a entendre qui som... Si per exemple fent el projecte d'innovació que vam fer a les jornades havíem d'aprendre a innovar, és com jugar al Monopoly per fer gestió immobiliària [...].

Mileurisme

[...] els 1100€ que els ha costat [a l'administració] per cadascun dels assistents, que no és poca cosa, seria un detall que ens els deixessin gestionar a nosaltres.

Colònies d'estiu

[...] podria semblar que som aquí per voluntat pròpia, i no sé si hi ha algú que hi sigui per voluntat pròpia, però a nosaltres se'ns ha dit, o veniu a les jornades, i veniu a aquest acte de clausura, o no us renovem el contracte l'any vinent. [...] Em sembla que no és manera de tractar joves investigadors obligar-los a assistir per coacció laboral a unes jornades, com si tinguessin setze anys i anessin de colònies, sinó que això hauria de ser absolutament voluntari. [...] Estem parlant de quatre dies i tres nits durant les quals no et pots moure de Collbató.

Intervenció d'un participant a l'acte de clausura del les Jornades el 7/11/2007, recollida a <http://etnoirene.blogspot.com/2007/11/clusura-de-las-jornades-doctorials.html>

Fomentar o obligar

[...] caldria un rectificació o justificació de les raons que han impulsat a fer obligatòries aquestes Jornades. [...] no tothom té vocació emprenedora. Cal fomentar-la però no obligar.

Una espècie de religió

[...] Cal donar formació sobre esperit emprenedor, sobre aspectes que no ensenya la tesi, segur, però em sembla que alguna cosa no va. [...] A vegades coses fetes de bona fe i amb la millor intenció es converteixen en una espècie de religió que cal seguir cegament.

Bloc d'Enric I. Canela. <http://www.enriccanela.cat/index.php?s=jornades+doctorials&submit=Cercar>

La paradoxa

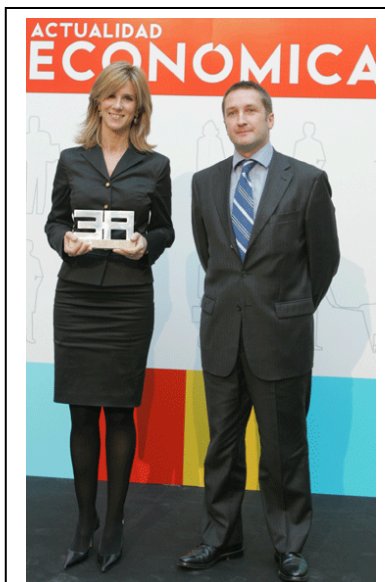
[...] El problema aquí està en intentar promoure l'esperit emprenedor a base de decret, fet que per ell mateix ja constitueix una paradoxa.

Comentari de David. Bloc d'Enric I. Canela.

<http://www.enriccanela.cat/index.php?s=jornades+doctorials&submit=Cercar>

* * *

BREU PERFIL DE LA NOVA MINISTRA DE CIÈNCIA I INNOVACIÓ

Cristina Garmendia quan va rebre un Premi a l'èxit empresarial, l'any 2006

Finalment hi haurà un nou Ministeri de Ciència i Innovació, que tindrà les competències sobre universitats. I això és bo o és dolent?

El nom triat per dirigir-lo potser ajudi a fer-se'n una idea. Cristina Garmendia és una científica destacada en un tema punter, que es va doctorar amb premi extraordinari a la UAM el 1989 amb una tesi en biologia molecular. Tres anys més tard va obtenir un MBA a l'IESE de la Universitat de Navarra. Vuit anys més tard, era presidenta i consellera delegada de Genetrix, S.L., una empresa que ella mateixa havia fundat. Actualment és membre de la junta directiva de la CEOE, membre del consell assessor de la Fundación Botín, membre del consell professional d'ESADE i membre dels consells assessors de les universitats privades Francisco de Vitoria i Antonio de Nebrija; ha estat ratificada com a presidenta de Cellerix, S.L. per un consorci d'inversors format per Roche, Novartis, LSP y Ventech i presideix l'Asociación Espanyola de Bioempresas (ASEBIO).

Els auguris per al futur de la universitat pública no són molt optimistes.

* * *

NO T'HO PERDIS!

En aquesta secció incloem, sense comentaris, notícies i opinions que considerem interessants per a la comunitat universitària de la UPC i que no hi han tingut prou difusió.

LA UNIVERSITAT, AL SERVEI DELS MERCATS?

La comercialización de la universidad supone la muerte de la

[...] una plataforma de Internet denominada UE-Converge [...] ofrece a las empresas madrileñas la

universidad.

Federico Mayor Zaragoza, a la IV Conferència Internacional d'Educació Superior. *El Correo Gallego*, 01/04/2008

posibilidad de participar en los debates para rediseñar los planes de estudio de las universidades para adaptarse a las directrices marcadas por el EEES.

España, muy lejos de Bolonia. *La Clave*, 07/03/2008, p. 51.

Resulta irritante el torrente liberal cuyo principio es "ya regulará el mercado". En la educación universitaria "el mercado" regula tarde y mal, no siempre con visión de futuro y con un alto coste personal y económico.
[...]

Carmen Ruiz-Rivas Hernando, directora del Departamento de Matemáticas de la Universidad Autónoma de Madrid [ex directora general d'Universitats], Lo multidisciplinar, *El País*, 07/04/2008, p.39.

En el Pla estratègic de la CEOE per a l'economia espanyola 2008-2011 ens hem proposat consolidar una participació empresarial activa en el conjunt dels sistemes i polítiques d'educació i formació, en tots els seus nivells, liderada per una acció coordinada de les organitzacions empresarials.

Això implica també promoure la col·laboració empresarial en la definició d'objectius i en l'avaluació de resultats, i també en la participació dels òrgans de govern de les universitats.

Gerardo Díaz Ferrán, president de la CEOE. "Universitat i empresa". *Dossier econòmic de Catalunya*, 29/03 a 04/04/2008, p. 6.

A Marcellán también le preocupan los peligros de la 'mercantilización' de las carreras, debido al mayor papel que toman las empresas o colegios profesionales durante el año de prácticas que forma parte de las nuevas titulaciones adaptadas a Bolonia.

(En el moment de fer aquestes declaracions, Francisco Marcellán era secretari general de Política Científica i Tecnològica del MEC i exdirector de l'ANECA). España, muy lejos de Bolonia. *La Clave*, 07/03/2008, p. 50.

[...] el principal escollo radica en encontrar a profesores capaces de impartir las clases prácticas. Y es que la mayoría de los catedráticos carecen de alguna experiencia en compañías. Para el socio de la consultoría de Price Waterhouse Coopers, Manuel González, "lo ideal sería que los ejecutivos dieran clase, y hay empresas que se lo están planteando". Otro estudio de esta auditoria prevé que en 2020 la formación universitaria esté gestionada directamente por las empresas. "La falta de talento aumentará de aquí a 12 años, y no se espera que haya un cambio en el sistema educativo universitario que palie las carencias profesionales de los alumnos, afirma González.

España, muy lejos de Bolonia. *La Clave*, 07/03/2008, p. 51.

CATALUNYA

Periodisme de qualitat

La Universitat Politècnica de Catalunya (UPC) i l'Escola Tècnica Superior d'Arquitectura (COAC) han presentat [...]

Nous perfils a arquitectura. *Gaceta universitaria*, 03/03/2008.

Tal dia farà un any

Crisis en la universidad y la investigación. Los resultados de la reunión: 7 grupos de trabajo para 21 problemas. Conselleria y rectores se dan un mes para resolver los asuntos pendientes.

La Vanguardia, 27/04/2007, p. 33

Màsters i màsters

[...] El rector de la UPC va reclamar rebaixes contundents dels preus per als títols propis: "s'han d'oferir màsters no homologats al mateix preu que tenen els públics -i va afegir- els quals han d'estar orientats a les demandes del mercat"

Jornades Professionals de Món Empresarial <http://www.lamalla.net/joves/ensenyament/article?id=194064>

Els 3 pilars

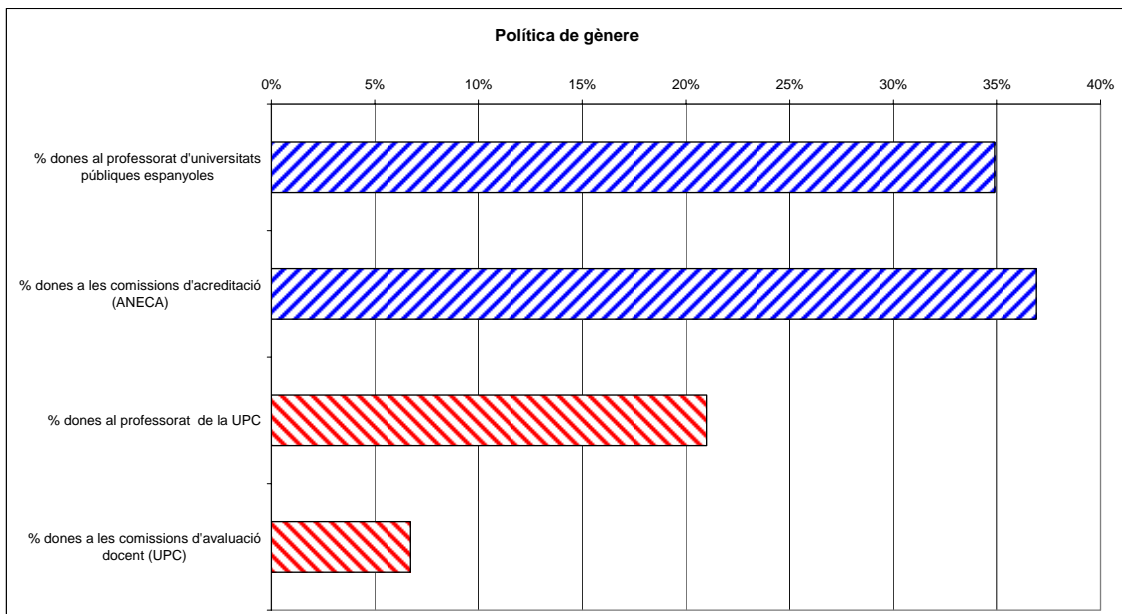
Hem d'avançar cap a l'enfortiment dels equips de govern de les universitats, incentivant els perfils gestors i desenvolupant el paper dels consells socials. El paper dels consells en la gestió econòmica i de recursos humans, per una banda, i, per l'altra, l'autoritat acadèmica dels rectors són els tres pilars sobre els quals ha de reposar una estructura de governament universitari més adaptada als canvis que s'estan produint en la societat i l'economia de Catalunya.

José Montilla: Cooperació, obertura i excel·lència universitària. *El Punt (Barcelona)*, 07/03/2008.

* * *

UNA DADA VAL MÉS QUE MIL IMATGES

En aquesta secció incloem, sense comentaris, dades que considerem interessants per a la comunitat universitària de la UPC i que no hi han tingut prou difusió.

Font: Elaboració pròpia, a partir de *Datos y Cifras del Sistema Universitario. Curso 2006/2007*(MEC), dades de l'ANECA (<http://www.aneca.es/active/docs/Comisiones.pdf>), *Informació sobre la situació actual de les dones a la UPC* (<http://www.upc.edu/bupc/-butlleti103->) i l'acord 22/2008 del Consell de Govern de la UPC (<http://www.upc.edu/bupc/-butlleti104->)